

20.03.2026

Valtiovarainministeriö

VN/32997/2025

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain kumoamisesta sekä laiksi kansallisarkistosta annetun lain muuttamisesta

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 10 ja 11 §:n kumoamisesta sekä laiksi Kansallisarkistosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.

Kaustisen kunnanhallitus lausuntonaan toteaa:

Kaustisen kunnan mielestä tiedonhallintalautakuntaa ei tule lakkauttaa.

Tiedonhallintalautakunta on kunnille tärkeä viranomainen, joka on tuottanut julkishallinnolle erilaisia koulutuksia ja materiaaleja tiedonhallintaan liittyen. Erityisesti viime aikoina toteutetut säilytysaikasuositukset ovat olleet hyvänä apuna kuntien tiedonohjaussuunnitelmien päivittämisessä. Vastaavia säilytysaikasuosituksia on saatu vuosia sitten Kuntaliiton tekeminä. Kansallisarkistolta ei vastaavia suosituksia ole tullut, he ovat keskittyneet lähinnä vain antamaan määräykset pysyvästi säilytettävistä materiaaleista sekä tehneet kuntien hakemuksista seulontapäätöksiä.

On tärkeää, että ohjaus olisi jatkossakin tiedonhallintalautakunnalla ja Kansallisarkistolla, eikä usealla eri viranomaisella, kuten suunnitelmissa on. Ohjauksen ja sääntelyn keskittäminen vain Kansallisarkistolle huonontaa kuntien asemaa, koska mielestämme Kansallisarkisto ohjaa ennen kaikkea valtion viranomaisia.

Tiedonhallintalautakunnassa on ollut mukana myös kuntien, kuntayhtymien sekä Kuntaliiton edustajia, jolloin kuntien mielipiteet, tarpeet ja näkemykset on pystytty paremmin ottamaan huomioon. Tiedonhallintalautakunnan lakkauttaminen huonontaa huomattavasti kuntien asemaa ja mielipiteiden kuulumista tiedonhallintaan liittyvien ohjeiden ja määräysten laatimisessa. Vaikka tehtävä säilyisikin Valtioneuvostolla, siellä ei enää tiedonhallintalautakunnan lakkauttamisen jälkeen olisi samanlaista asiantuntevuutta.

Kaustisen kunta toteaa edelleen, että kunnat ovat saaneet todella hyviä materiaaleja ja ohjeistuksia juuri Tiedonhallintalautakunnalta. Kansallisarkistolta olemme saaneet lähinnä vain määräykset pysyvästi säilytettävistä asiakirjoista.

Pienissä kunnissa ei ole resursseja yhtä paljon kuin isoissa kaupungeissa ja koemme todella tärkeänä apuna myös meille sen työn mitä Tiedonhallintalautakunta tekee.

Pelkonamme on, että mikäli Tiedonhallintalautakunta nyt lakkautetaan, ohjeiden ym. saaminen huononee ja seuraavassa säästövaiheessa Valtiovarainministeriö luopuu mm. kaikkien ohjeistusten tekemisestä.

Tiedonhallinta on jatkuvassa murroksessa, tehtäviä ja säännöksiä, myös Eu-tasolta, tulee koko ajan lisää, näiden seuraamiseen tarvitaan viranomainen, joka kokoaa tietoja ja ohjeita yhteen.

Tiedonhallinnassa ei ole kyse pelkästään asiakirjojen säilyttämisestä tai arkistoinnista, vaan myös tietosuojasta, tietoturvasta, organisaation tietojen järjestelmällistä keräämistä, organisointia, tallentamista ja suojaamista. Näillä toimenpiteillä varmistetaan tiedon korkea laatu, saatavuus ja tietoturva koko sen elinkaaren ajan. Se yhdistää teknologian, prosessit ja vastuunjaon, ja sen tarkoituksena on tukea tehokasta päätöksentekoa sekä hyödyntää tietoa aineettomana pääomana. Myös tämän vuoksi on tärkeää säilyttää Tiedonhallintalautakunta monijäsenisenä asiantuntija lautakuntana, johon kuuluu myös kuntien etuja valvovana jäsenenä Kuntaliitto, tuoden oman asiantuntemuksensa juuri koko kuntakentän osalta.

Kansallisarkiston lisäksi tulee olla jokin keskitetty viranomainen, joka ohjaa ja tiedonhallintaa sekä tekee suosituksia koko julkista sektoria koskien, niin kuntia/kaupunkeja, kuin kuntayhtymiä, hyvinvointialueita kuin valtionkin viranomaisia, Tiedonhallintalautakunta on juuri oikea taho tätä tehtävää jatkamaan.

KAUSTISEN KUNTA

Annika Rauma
hallintosihteeri